

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

YVA-prosessin osallistumismenettelyjen palvelumuotoilu

YVA-päivi 21.3.2019
Päivi Saari

YVA ELY-keskuksen palveluna

- Hankkeessa...
 - kehitettiin YVA-menettelyn osallistumismenettelyjä käyttäjälähtöisesti palvelumuotoilun menetelmin.
 - kartoitettiin palvelumuotoilun avulla YVA-menettelyyn osallistuvien asiakkaiden kokemuksia osallistumisesta YVA-menettelyyn sekä tarpeita osallistumismenettelyjen kehittämiseksi.
 - kartoitettiin erilaisia osallistumismahdollisuuksia osallistumisen monipuolistamiseksi.
 - tavoitteena oli parantaa palvelun laatua ja tuottaa palvelua tasapuolisesti esim. eri ikäryhmille sekä selvittää yhteysviranomaisten mahdollisuuksia hyödyntää muutakin kuin virallista palautetta lausunnon ja perustellun päätelmän valmistelussa.

Työn lähtökohta:

- Osallistuminen määritellään YVA-laissa (2 §) hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten ja niiden, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjen ja säätiöiden, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea, väliseksi vuorovaikutukseksi ympäristövaikutusten arvioinnissa.
- 21 §, Muu osallistuminen: Sen lisäksi, mitä 17 ja 20 §:ssä säädetään, hankkeesta vastaava ja yhteysviranomainen voivat sopia myös muun osallistumisen järjestämisestä.

Hankkeen toteutus

- Kesto 10/2018-12/2019 (01/2019).
- Toteuttaja: Visma Consulting Oy / Anneli Vitikainen ja Jaana Puroharju.
- Projektiryhmä ohjasi konsultin työtä sekä toi projektiin oman osaamisensa.
 - YM, ELY, AVI, KEHA, IPA, SYKE, hankkeesta vastaavan edustaja, henkilöasiakkaan edustaja
- Rahoitus IPA-ohjelmasta (Iskukykyiset palvelut muutoksen tukena)

Persoonat, esimerkki:

YVA-yhteysviranomainen

- **Mitä tekee**

Ohjaa ja valvoo menettelyä. Huolehtii arviointiohjelman ja -selostuksen kuulutuksesta. Toimii yleisötilaisuuksissa puolueettomana puheenjohtajana. Kerää lausunnot ja mielipiteet ja antaa YVA-ohjelmasta lausunnon. Antaa YVA-selostuksesta arvionsa perustellussa päätelmässä.

- **Mikä motivoi**

Kun saa perusteltuja mielipiteitä ja lausuntoja aiheesta eri näkökohdista. Asioiden eteneminen.

- **Kipupisteet ja haasteet**

Lausuntojen työstämisen aiheuttamat aikataulupaineet.

"Oleellista on, että saadaan hyviä kannanottoja, näkemyksiä mitä itse ei havaita, meille tärkeitä."

Persoonat, esimerkki:

Hankkeesta vastaava

- **Mitä tekee**

Vastuussa hankkeen toteuttamisesta ja vastaa ympäristövaikutusten arvioinnista ja tarvittavista selvityksistä. Laittaa projektin alulle, kilpailuttaa mahdollisen YVA-konsultin. Osallistuu yhteistyöryhmän kokouksiin yhdessä muiden sidosryhmien kanssa. Osallistuu yleisötilaisuuksiin.

- **Mikä motivoi**

Hankkeen jouheva eteneminen oikeaoppisesti ja oman toiminnan etujen mukaisesti.

- **Kipupisteet ja haasteet**

YVA-prosessin keston vaikuttaminen omaan toimintaan.

"Aika vakaa päätös investointiin ryhtymisessä pitää olla kun lähtee tekemään selvitystä. Voi jossain tapauksissa yritys mennä konkurssiinkin siinä."

Persoonat, esimerkki:

YVA-konsultti

- **Mitä tekee**

Toimii hankkeesta vastaavan tilauksesta. Pitää yhteyttä kaikkiin toimijoihin. Kerää tietoa, suunnittelee, selvittää ja raportoi. Järjestää kokouksia, ehdottaa käytettäviä osallistumismenettelyjä. Hoitaa paljon käytännön asioita.

- **Mikä motivoi**

Asioiden eteneminen. Hyvä vuorovaikutus ja keskustelu kaikkien sidosryhmien kanssa.

- **Kipupisteet ja haasteet**

Monien selvitysten tekeminen ja asioiden ja erilaisten raporttien etsiminen, ihmisten tavoittaminen. YVA-prosessin tarpeellisuus, kun esimerkiksi jo kerran YVA-selvitettyä olemassa olevaa hyvin hoidettua kohdetta halutaan laajentaa.

"Yleisötilaisuus koitettiin pitää, mut sinne ei tullu ketään."

"...ei siinä mielikuvitus riittäny."

Persoonat, esimerkki:

Kansalainen, nuori

- **Mitä tekee**

Osallistuu kyselyyn tai yleisötilaisuuteen.
Esittää mielipiteensä vastaamalla kyselyyn.

- **Mikä motivoi**

Mahdollisuus osallistua omaan ympäristöön
liittyviin asioihin. Tunne, että oma mielipide
huomioidaan.

- **Kipupisteet ja haasteet**

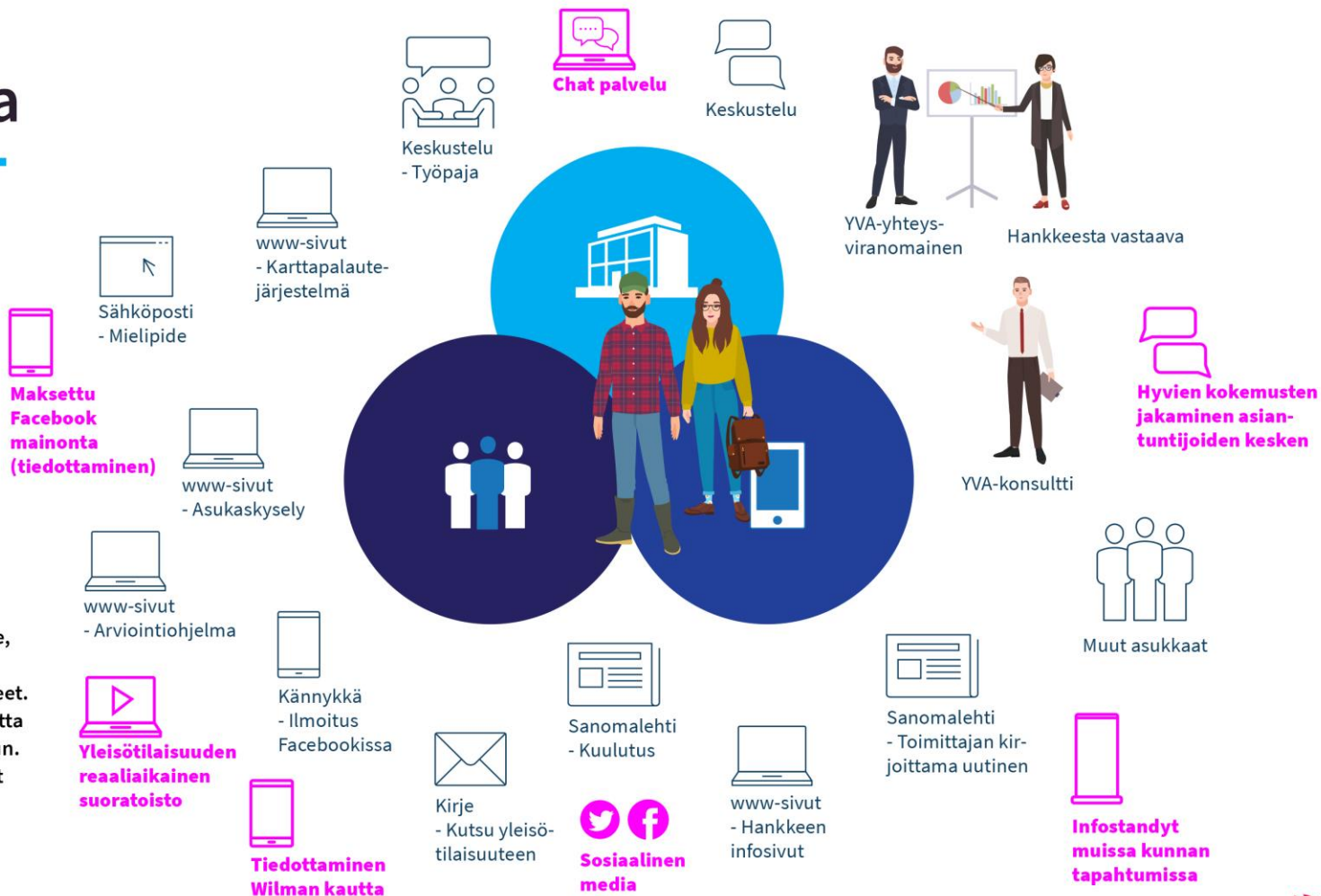
Ei tavoiteta perinteisesti käytetyillä
tiedotusmenetelmillä. Asian ymmärtäminen.
Pitkät YVA-raportit tuntuvat vaikeilta
ymmärtää.

*"Ja tärkeää olisi todellakin tiedottaa
nuorille/nuorille aikuisille mikä YVA-
menettely ylipäänsä on, ja edes luoda
mielikuvaa, että asioihin voi vaikuttaa."*

Ideoita

Kuvan keskiössä on kansalainen. Ympäri, palvelukehälle on sijoitettu kontaktipisteet. Kontaktipisteiden kautta käyttäjä kokee palvelun. Kontaktipisteitä voivat olla tilat, esineet ja ihmiset.

Projektin tulokset

- Sähköisessä muodossa olevat suositukset
 - http://www.ym.fi/fi-FI/Ministerio/Osallistuminen_YVAmenettelyssa_koulutus_48783
 - Suositukseen sisältyvät myös hyvät käytänteet muun kuin virallisen palautteen hyödyntämismahdollisuuksiksi.
- Projektissa sitoutettiin YVA-tehtävissä toimivia yhteysviranomaisen edustajia suositusten käyttöön.
 - Osallistaminen projektiryhmään.
 - Suositusluonnosten kommentointimahdollisuus.
 - Koulutustilaisuus ELY-keskusten YVA-tehtävissä toimiville.

Suositusluonnos sai kommentointivaiheessa kehittämisehdotusten ohella paljon kiitosta, kuten...

- Hyviä ajatuksia paljon...
- Suositukseen on kuvattu osallistumismenettelyille monipuolisesti vaihtoehtoja.
- Hyviä esimerkkejä käytännöistä, miten alueen ihmisiä saadaan mukaan prosessiin ja näkemyksiä laajasti esille.
- ...hienoa, että YVAN palvelumuotoilua kehitetään ja saataisiin se lähemmäs kansalaisia.

Toiveena on, että

- ...suositukset auttavat löytämään kuhunkin hankkeeseen parhaiten sopivat vuorovaikutustavat, joissa vaikuttavuus olisi hyvä suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin.
- ...suositukset todella siirtyvät käytäntöön.

Hankkeessa nousi esille myös se, että YVA-hankkeissa tiedotus (YVA-menettelyn sekä hankkeen yleinen näkyvyys) on keskeistä.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!
